

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки та психології

 О.В.Пономаренко

«24» січня 2024 р.

ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
очної (денної) форми здобуття освіти
спеціальності 231 «Соціальна робота»
освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»

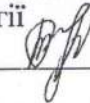
Укладач: Голованова Т.П., к. пед. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

Обговорено та ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності
Протокол № 6 від "23" січня 2024 р.
Завідувач кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності

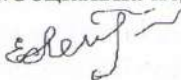
О.І. Іваницький

Ухвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології
Протокол № 6 від "24" січня 2024 р.
Голова науково-методичної ради факультету соціальної педагогіки та психології

Т. В. Турбар

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна педагогіка»

О.Г. Лещенко

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни
		очна (денна) форма здобуття освіти
Галузь знань 23 «Соціальна робота»	Кількість кредитів – 5	Обов'язкова
		Цикл дисциплін. професійної підготовки освітньої програми;
Спеціальність 231 «Соціальна робота»	Загальна кількість годин – 150	Семестр: 2
		Лекції
Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	Змістових модулів – 8	32 год.
		Практичні
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	32 год.
		Самостійна робота
		86 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Основи гендерної педагогіки» — отримання студентами знань з теоретичних засад гендерної педагогіки та психології, формування навичок здійснення гендерної освіти, виховання щодо забезпечення гендерної рівності у професійній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи гендерної педагогіки» є:

- ознайомитися з поняттями й термінами гендерної теорії; зі специфікою гендерного підходу в освіті;
- усвідомити методи інформаційно-просвітницької роботи з гендерної рівності та навчитися їх використовувати у професійній діяльності;
- сформувати професійні уміння і навички з використання гендерного підходу у навчально-виховному процесі освітніх закладів різного рівня акредитації;
- виробити навички оцінювати та аналізувати інформацію, зокрема стереотипів, пов'язаних з ролями чоловіків і жінок;
- сприяти усвідомленню та униканню передсудів та упереджень, пов'язаних із статевою належністю, розвитку об'єктивного та критичного мислення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

- **знати:** основні теорії гендеру, категорії та поняття: андрогінність, гендер, гендерний аналіз, гендерна роль, гендерна соціалізація, гендерні стереотипи, гендерна педагогіка, гендерне виховання, гендерна освіта, гендерний підхід, статоворольовий підхід, гендерна чутливість, дискримінація, маскулінність, сексизм, фемінність, булінг.

- **вміти:** оперувати поняттями та категоріями; критично осмислювати інформацію; здійснювати умивоснивки; використовувати інтерактивні технології для підготовки та проведення просвітницьких заходів з гендерного виховання, гендерної освіти.

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи та соціальної педагогіки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК-15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад</p> <p>РН1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>РН2 Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.</p> <p>РН21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p>	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності</p> <p>1) За джерелом інформації: - Словесні: лекція (традиційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, практичні роботи, пояснення, бесіда. - Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. - Практичні: вправи.</p> <p>2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: пояснювально-ілюстративні, проблемно-пошукові.</p> <p>3) За ступенем самостійності мислення: самонавчання, пошукові, дослідницькі.</p> <p>4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача: виконання індивідуальних навчальних проєктів, розбір конкретних ситуацій.</p> <p>5) Інтерактивні методи навчання (робота в парах та групах, коло ідей, мозковий штурм).</p> <p>6) Інформаційно-комунікаційні та хмарні технології.</p> <p>Методи усного контролю: опитування, бесіда, екзамен.</p> <p>Методи письмового контролю: тестування, есе.</p> <p>Методи комп'ютерного контролю: тестові програми.</p> <p>Методи самоконтролю: самонавчання, самоаналіз, самооцінка.</p> <p>Контрольні заходи: – тестування; – доповіді; – практичні письмові завдання (есе); – презентації.</p>

Міждисциплінарні зв'язки курсу «Основи гендерної педагогіки» базуються на таких дисциплінах, як: «Основи соціалізації особистості», «Психолого-педагогічні засади міжособистісного спілкування», «Педагогіка

сімейного виховання», «Соціально-педагогічна профілактика». Дисципліна є підґрунтям для дисципліни: «Організація соціально-педагогічної діяльності в закладах освіти», «Соціально-педагогічний супровід інклюзивного навчання», навчальної та виробничої практики студентів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни «Основи гендерної педагогіки»

Суспільні передумови появи гендерного напрямку в системі соціально-гуманітарного знання. Мета, завдання, структура та особливості вивчення курсу. Гендерні аспекти системи прав людини. Права жінок у контексті прав людини. Міжнародний досвід утвердження й забезпечення принципу рівних прав і рівних можливостей. Концепція гендерної рівності. Індекс людського розвитку з урахуванням гендерного фактору (гендерний вимір людського розвитку). Історична генеза реалізації принципу рівних прав і можливостей. Становлення та розвиток жіночого руху. Жіночий рух як самостійний феномен суспільно-політичного життя XVIII-XX ст. Український жіночий рух.

Гендерна педагогіка в перспективі гендерної політики суспільства. Правові засади гендерної рівності, протидії дискримінації, запобігання насильству в Україні. Партнерство «Біарріц». Національний план дій 1325 «Жінки. Мир. Безпека». Стратегія гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року.

Змістовий модуль 2. Гендерні проблеми освіти: історія та сучасність

Гендерна педагогіка в історичній перспективі. Гендерні аспекти освіти в історії європейської педагогічної теорії та практиці. Освіта і патріархатні суспільства. Доступ до освіти в контексті гендерної рівності.

Предмет гендерної педагогіки, її категорії. Джерела розвитку гендерної педагогіки: критична педагогіка, феміністична педагогіка, гуманістична педагогіка. Проникнення феміністичної теорії в академічне середовище – виникнення «Women's studies». Гендерні дослідження як окремий науковий напрям (Gender studies, Men's studies, Queer studies).

Змістовий модуль 3. Основи гендерної теорії.

Стать (sex) та гендер (gender) – біологічні та соціальні відмінності. Антропологічний аналіз статі. Фізичні особливості чоловіків та жінок (хромосомні, гормональні, репродуктивні, антропометричні). Феномен очевидності біологічної статі. Основні дослідницькі позиції щодо визначення сутності феномену “гендер”.

Соціокультурні уявлення про маскуліність – фемінінність, як сукупності психологічних рис та особливостей поведінки, що наповнюють гендерну ідентичність чоловіків і жінок. Типи гендерної ідентичності:

маскулінний, фемінінний, андрогінний, недиференційований (С. Бем)
Гендерні стереотипи. Функції гендерних стереотипів.

Змістовий модуль 4. Гендерні аспекти соціалізації.

Визначення, етапи та інструменти гендерної соціалізації. Етапи гендерної соціалізації. Асиметрія гендерної соціалізації в дитячому віці. Динаміка засвоєння статевої ролі в дитинстві. Характер статево-рольового розвитку в основні вікові періоди дитинства.

Поняття гендерна “ідентичність” та “гендерна роль”. Місце та роль гендерної ідентичності в структурі Я-концепції особистості. Основні теорії становлення гендерної ідентичності: Роль соціалізації в процесі формування гендерної ідентичності

Змістовий модуль 5. Інструменти (агенти, інститути) гендерної соціалізації.

Вплив різних аспектів сім’ї на гендерну соціалізацію дітей. Родина як найважливіший інститут первинної гендерної соціалізації. Гендерні розходження в соціалізації: особливості соціалізації хлопчиків і дівчаток. Особливості впливу батька та матері на соціалізацію дітей різної статі. Вплив сестер, братів та однолітків на статево-рольову соціалізацію дитини.

Гендерна диференціація у процесі виховання. Гендерна соціалізація в дошкільних і шкільних установах. Вплив засобів масової інформації на гендерну соціалізацію особистості. Формування гендерних стереотипів у дошкільній та шкільній освіті. Гендерні особливості вторинної соціалізації (у вищій школі, збройних силах, професійній діяльності).

Змістовий модуль 6. Основні характеристики розходження статево-рольового та гендерного підходів в освіті

Педагогічні концепції статевого виховання. Концепції статевого виховання в роботах видатних педагогів минулого. Статеве просвітництво (як медично-біологічне інформування) та статеве виховання (як формування моральних норм поведінки, пов’язаних з інтимною сферою людського життя. Проблеми статевого та статево-рольового виховання у вітчизняній педагогіці та сучасні моделі статевого виховання: пуританська, комплексна, теоретична, родинна).

Основи гендерного підходу в педагогіці. Використання гендерного підходу у навчально-виховному процесі: його сутність, методологія, організація, мета та принципи. Розмежування статево-рольового та гендерного підходів.

Змістовий модуль 7. Запобігання та протидія дискримінації та гендерному насильству в освітньому середовищі

Рівність у доступі до навчання. Рівні можливості в освіті. Гендерна сегрегація навчальних предметів та наук. Успішність та гендер. “Прихований навчальний план” та його виміри: організація діяльності освітнього закладу,

гендерні відносини на роботі, гендерна стратифікація професії вчителя (фемінізація освіти).

Гендерне насильство (сексизм та булінг) у школі: різноманіття форм прояву. Особливості спілкування учнів та учениць різних вікових груп. Форми гендерного насильства: фізичне та психологічне (ізоляція, залякування, образи, фізичні дії, вимагання, ушкодження майна, натяки і глузування сексуального характеру, помста, образливі жести тощо).

Змістовий модуль 8. Впровадження гендерного виховання в освітньому середовищі: погляд і виклики.

Впровадження гендерного виховання в освітнє середовище: роль фемінітивів та інтерактивних технологій. Виховання громадянської активності, егалітарного світогляду, толерантності. Інформаційне оточення у навчальному закладі. Відтворення ідеології гендерної рівності в архітектоніці освітнього простору. Важливість вживання фемінітивів. Інтерактивні технології гендерної просвіти.

Внесок вітчизняних освітніх та культурних діячів у становлення та розвиток гендерної освіти. Стратегія впровадження гендерної рівності в освіті.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	15	8	4		4		7		4	4	8
2	15	8	4		4		7		4	4	8
3	15	8	4		4		7		4	3	7
4	15	8	4		4		7		4	3	7
5	15	8	4		4		7		4	3	7
6	15	8	4		4		7		4	3	7
7	15	8	4		4		7		4	4	8
8	15	8	4		4		7		4	4	8
Усього за змістові модулі	120	64	32		32		56		32	28	60
Підсумковий семестровий контроль Екзамен	30						30				40
Загалом		150						100			

5.Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
		о/д ф.
1	Суспільні передумови появи гендерного напрямку в системі соціально-гуманітарного знання. Мета, завдання, структура та особливості вивчення курсу.Гендерні аспекти системи прав людини. Права жінок у контексті прав людини. Міжнародний досвід утвердження й забезпечення принципу рівних прав і рівних можливостей. Концепція гендерної рівності. Індекс людського розвитку з урахуванням гендерного фактору (гендерний вимір людського розвитку). Історична генеза реалізації принципу рівних прав і можливостей. Становлення та розвиток жіночого руху. Жіночий рух як самостійний феномен суспільно-політичного життя XVIII-XX ст. Український жіночий рух.	2
1.	Гендерна педагогіка в перспективі гендерної політики суспільства. Правові засади гендерної рівності, протидії дискримінації, запобігання насильству в Україні. Партнерство «Біарріц». Національний план дій 1325 «Жінки. Мир. Безпека». Стратегія гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року.	2
2	Гендерна рівність в освіті: історична ретроспектива. Гендерні аспекти освіти в історії європейської педагогічної теорії та практиці. Освіта і патріархатні суспільства. Доступ до освіти в контексті гендерної рівності.	2
2	Предмет гендерної педагогіки. Предмет гендерної педагогіки, її категорії. Джерела розвитку гендерної педагогіки. «Women’s studies». Гендерні дослідження як окремий науковий напрям.	2
3	Стать (sex) та гендер (gender) – біологічні та соціальні відмінності. Основні дослідницькі позиції щодо визначення сутності феномену “гендер”. Маскулінність - фемінність - андрогінність.	2
3	Гендерні стереотипи. Гендерні стереотипи як різновид соціальних стереотипів. Зміст гендерних	2

	стереотипів. Характеристика гендерних стереотипів: стабільність, поляризованість, емоційне насичення. Функції гендерних стереотипів	
4	Визначення, етапи та інструменти гендерної соціалізації. Етапи гендерної соціалізації. Асиметрія гендерної соціалізації в дитячому віці. Динаміка засвоєння статевої ролі в дитинстві. Характер статево-рольового розвитку в основні вікові періоди дитинства	2
4	Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності Поняття гендерна “ідентичність” та “гендерна роль”. Місце та роль гендерної ідентичності в структурі Я-концепції особистості. Основні теорії становлення гендерної ідентичності: Роль соціалізації в процесі формування гендерної ідентичності.	2
5	Вплив різних аспектів сім’ї на гендерну соціалізацію дітей. Родина як найважливіший інститут первинної гендерної соціалізації. Гендерні розходження в соціалізації: особливості соціалізації хлопчиків і дівчаток. Особливості впливу батька та матері на соціалізацію дітей різної статі. Вплив сестер, братів та однолітків на статево-рольову соціалізацію дитини.	2
5	Гендерна диференціація у процесі виховання. Гендерна соціалізація в дошкільних і шкільних установах. Вплив засобів масової інформації на гендерну соціалізацію особистості. Формування гендерних стереотипів у дошкільній та шкільній освіті. Гендерні особливості вторинної соціалізації (у вищій школі, армії, професійній діяльності)	2
6.	Педагогічні концепції статевого виховання. Педагогічні концепції статевого виховання. Концепції статевого виховання в роботах видатних педагогів минулого. Статеве просвітництво (як медично-біологічне інформування) та статеve виховання (як формування моральних норм поведінки, пов’язаних з інтимною сферою людського життя, формування. Проблеми статевого та статево-рольового виховання у вітчизняній педагогіці: об’єктивні причини актуалізації проблеми; головний зміст та сучасні моделі статевого виховання: пуританська, комплексна, теоретична, родинна).	2

6	Основи гендерного підходу в педагогіці. Використання гендерного підходу у навчально-виховному процесі: його сутність, методологія, організація, мета та принципи. Розмежування статево-рольового та гендерного підходів	2
7.	Освіта як агент формування гендерних ролей. Рівність у доступі до навчання. Рівні можливості в освіті. Гендерна сегрегація навчальних предметів та наук. Успішність та гендер. “Прихований навчальний план” та його виміри: організація діяльності освітнього закладу, гендерні відносини на роботі, гендерна стратифікація професії вчителя (фемінізація освіти)	2
7	Гендерне насильство (сексизм та булінг) у школі: різноманіття форм прояву. Особливості спілкування учнів та учениць різних вікових груп. Форми гендерного насильства: фізичне та психологічне (ізоляція, залякування, образи, фізичні дії, вимагання, ушкодження майна, натяки і глузування сексуального характеру, помста, образливі жести тощо).	2
8	Впровадження гендерного виховання в освітнє середовище: роль фемінітивів та інтерактивних технологій. Виховання громадянської активності, егалітарного світогляду, толерантності. Педагогічна діяльність, спрямована на дотримання принципу гендерної рівності у навчально-вихованому процесі. Інформаційне оточення у навчальному закладі. Відтворення ідеології гендерної рівності в архітектоніці освітнього простору. Важливість вживання фемінітивів. Інтерактивні технології гендерної просвіти.	2
8	Головні питання гендерної освіти та виховання. Внесок вітчизняних освітніх та культурних діячів у становлення та розвиток гендерної освіти. Стратегія впровадження гендерної рівності в освіті.	2
Разом		32

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин
		о/д ф.
1	<p>Суспільні передумови появи гендерного напрямку в системі соціально-гуманітарного знання. Мета, завдання, структура та особливості вивчення курсу. Гендерні аспекти системи прав людини: ідеологія гендерного рівноправ'я. Історична генеза реалізації принципу рівних прав і можливостей (жіночий рух, фемінізм, “Women’s studies”). Всесвітні конференції зі становища жінок 1975-1995 років: історична ретроспектива (Мехіко, Копенгаген, Найробі, Пекін).</p>	2
1	<p>Гендерна педагогіка в перспективі гендерної політики суспільства. Гендерні політики сучасної України. Гендерні моделі сімейних відносин. Статусно-рольова структура сучасної української сім'ї. Жінки у політичному процесі. Національний план дій 1325 «Жінки. Мир. Безпека». Стратегія гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року.</p>	2
2	<p>Гендерна рівність в освіті: історична ретроспектива Система освіти як одна з базових інституцій відтворення гендерної стратифікації суспільства та культури в цілому. Гендерні аспекти освіти в історії європейської педагогічної думки. Гендерні особливості вітчизняної системи освіти.</p>	2
2.	<p>Предмет гендерної педагогіки. Предмет гендерної педагогіки, її категорії. Джерела розвитку гендерної педагогіки. «Women’s studies». Гендерні дослідження як окремий науковий напрям.</p>	2
3	<p>Основи гендерної теорії. Стать (sex) та гендер (gender) – біологічні та соціальні відмінності. Основні дослідницькі позиції щодо визначення сутності феномену “гендер”. Маскулінність-фемінність.</p>	2-

	Андрогінність.	
3	Гендерні стереотипи. Гендерні стереотипи як різновид соціальних стереотипів. Зміст гендерних стереотипів. Характеристика гендерних стереотипів: стабільність, поляризованість, емоційне насичення. Функції гендерних стереотипів	2
4	Визначення, етапи та інструменти гендерної соціалізації Сутність поняття “соціалізація”. Поняття “гендерна ідентичність” та “гендерна роль”. Гендерна соціалізація: етапи, зміст. Інструменти (агенти, інститути) гендерної соціалізації. Гендерна диференціація у процесі виховання	2
4	Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності Поняття гендерна “ідентичність” та “гендерна роль”. Місце та роль гендерної ідентичності в структурі Я-концепції особистості. Основні теорії становлення гендерної ідентичності: Роль соціалізації в процесі формування гендерної ідентичності.	2
5	Вплив різних аспектів сім’ї на гендерну соціалізацію дітей. Родина як найважливіший інститут первинної гендерної соціалізації. Гендерні розходження в соціалізації: особливості соціалізації хлопчиків і дівчаток. Особливості впливу батька та матері на соціалізацію дітей різної статі. Вплив сестер, братів та однолітків на статево-рольову соціалізацію дитини.	2
5	Гендерна диференціація у процесі виховання. Гендерна соціалізація в дошкільних і шкільних установах. Вплив засобів масової інформації на гендерну соціалізацію особистості. Формування гендерних стереотипів у дошкільній та шкільній освіті. Гендерні особливості вторинної соціалізації (у вищій школі, армії, професійній діяльності)	2

6	<p>Статеве виховання. Педагогічна концепція статево-рольового навчання та виховання як актуальна потреба сучасного суспільства. Головний зміст та сучасні стратегії статевого (статево-рольового) виховання. Принцип сексуальної просвіти та статево виховання.</p>	2
6	<p>Статеве - рольовий та гендерний підходи в освіті Основи гендерного підходу в педагогіці. Використання гендерного підходу у навчально-виховному процесі. Розмежування статево-рольового та гендерного підходів</p>	2
7	<p>Роль освіти у формуванні гендерних ролей. «Прихований навчальний план» та його виміри. Гендерні стереотипи у навчальних програмах, підручниках та дитячих книгах. Профорієнтація та вибір професії для юнаків та дівчаток. Антидискримінаційна експертиза освітнього контенту.</p>	2
7	<p>Профілактика булінгу в закладах освіти. Закони України «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): про булінг» . Приклади ситуацій булінгу в освітньому просторі Соціально-педагогічні засоби запобігання булінгу в закладі освіти.</p>	2
8	<p>Впровадження гендерного виховання в освітнє середовище: роль фемінітивів та інтерактивних технологій. Роль гендерного виховання в освіті Архітектура освітнього простору : створення рівноправного середовища Інтерактивні технології гендерної просвіти Представлення сучасних інтерактивних технологій, спрямованих на ефективне гендерне виховання. Принципи успішної соціальної взаємодії на уроці гендерної рівності. Структурні вправи як обов'язкова складова інтерактивного уроку. Рухливі ігри та розминки.</p>	4
Разом		32

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання**	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання Тестування	Перевірка знань змістового модуля 1: гендерна асиметрія, гендерна дискримінація (дискримінація; дискримінація жінок / чоловіків), гендерна політика, гендерна рівність, гендерна сегрегація, гендерна стратифікація, гендерні квоти, гендерний індекс людського розвитку, жіночий рух, права людини, патріархат, позитивна дискримінація, фемінізм	Знання основних понять змістового модуля 1. 4 питання , кожне оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття . 1. Гендерні аспекти системи прав людини: ідеологія гендерного рівноправ'я. 2. Історична генеза реалізації принципу рівних прав і можливостей (жіночий рух, фемінізм, “Women’s studies”). 3. Всесвітні конференції зі становища жінок 1975-1995 років: історична ретроспектива (Мехіко, Копенгаген, Найробі, Пекін). 4. Жінки у політичному процесі. 5. Національний план дій 1325 «Жінки. Мир. Безпека». 6. Стратегія гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	4
Усього за ЗМ 1	1			8
2	Теоретичне завдання Тестування	Перевірка знань змістового модуля 2: жіночі дослідження, гендерні дослідження, гендерна педагогіка, гендерне виховання, гендерна освіта, освіта.	Знання основних понять змістового модуля 2. 4 питання , кожне	4

			оцінюється в 1 бал.	
	Практичне завдання -	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття : 1. Предмет гендерної педагогіки, її категорії. 2. Джерела розвитку гендерної педагогіки. 3. Women's studies». 4. Гендерні дослідження як окремий науковий напрям.	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	4
Усього за ЗМ2.	1			8
3	Теоретичне завдання Тестування'	Перевірка знань змістового модуля 3: стать, гендер, маскуліність, фемініність, андрогінність, гендерні стереотипи.	Знання основних понять змістового модуля 3. 4 питання, кожне оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання -	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття : 1. Стать (sex) та гендер (gender) – біологічні та соціальні відмінності. 2. Гендерні стереотипи як різновид соціальних стереотипів. 3. Зміст гендерних стереотипів. 4. Характеристика гендерних стереотипів. 5. Функції гендерних стереотипів	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	3
Усього за ЗМ 3	1			7
4	Теоретичне завдання	Перевірка знань змістового модуля 4: андрогінія, гендерна ідентичність, гендерна соціалізація, гендерні ролі, маскуліність,	Знання основних понять змістового	4

	Тестування	фемінність, статева ідентифікація, гендерна диференціація.	модуля 4. 4 питання, кожне оцінюється в 1 бал	
	Практичне завдання	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття: 1. Місце та роль гендерної ідентичності в структурі Я-концепції особистості. 2. Основні теорії становлення гендерної ідентичності: 3. Роль соціалізації в процесі формування гендерної ідентичності	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	3
Усього за ЗМ 4.	1			7
5	Теоретичне завдання Тестування	Перевірка знань змістового модуля 5: андрогінія, гендерна ідентичність, гендерна соціалізація, гендерні ролі, маскуліність, фемінність, статева ідентифікація, гендерна диференціація.	Знання основних понять змістового модуля 5. 4 питання, кожне оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття: 1. Місце та роль гендерної ідентичності в структурі Я-концепції особистості. 2. Основні теорії становлення гендерної ідентичності. 3. Роль соціалізації в процесі формування гендерної ідентичності	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	3
Усього за ЗМ 5.	1			7

6	Теоретичне завдання Тестування	Перевірка знань змістового модуля 6: гендерний підхід, статево-рольовий підхід, статеve виховання, статево-рольове виховання, сексуальне виховання, сексуальна освіта.	Знання основних понять змістового модуля 6. 4 питання, кожне оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття: 1. Основи гендерного підходу в педагогіці. 2. Використання гендерного підходу у навчально-виховному процесі. 3. Розмежування статево-рольового та гендерного підходів 4. Сучасні моделі статевого виховання: пуританська, комплексна, теоретична, родинна	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	3
Усього за ЗМ 6	1			7
7	Теоретичне завдання Тестування	Перевірка знань змістового модуля 7: прихований навчальний план, безпечне освітнє середовище, цькування, булінг, дискримінація, сексизм, гендерне насильство,	Знання основних понять змістового модуля 7. 4 питання, кожне оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття: 1. “Прихований навчальний план” та його виміри. 2. Особливості спілкування учнів та учениць різних вікових груп. 3. Форми гендерного насильства. 4. Цькування(булінг) :форми його прояву 5. Роль соціального педагога в організації заходів з протидії насильству :Акція 16 днів проти насильства	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	4

Усього за ЗМ 7	1			8
8	Теоретичне завдання Тестування	Перевірка знань змістового модуля 8: гендерне виховання, урок гендерної рівності, гендерно-чутлива соціально-педагогічна робота, гендерний аудит, структурні вправи	Знання основних понять змістового модуля 8. 4 питання, кожне оцінюється в 1 бал	4
	Практичне завдання	Підготувати презентацію на одне із питань практичного заняття: 1. Роль гендерного виховання в освіті 2. Архітектура освітнього простору : створення рівноправного середовища 3. Інтерактивні технології гендерної просвіти 4. Представлення сучасних інтерактивних технологій, спрямованих на ефективне гендерне виховання.	Обґрунтування студентом методичних особливостей презентації (послідовність матеріалу, проблемність викладу) та її візуального ряду	4
Усього за ЗМ 8	1			8
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: правове забезпечення гендерної рівності, основи теорії гендера, гендерна соціалізація, гендерна роль, гендерні стереотипи, гендерна ідентичність, булінг, насильство, дискримінація, гендерний аудит, гендерний підхід в освіті, жіночі дослідження, гендерні дослідження, гендерна педагогіка, гендерне виховання, гендерна освіта, стать, гендер, маскулінність, фемінінність, андрогінність, гендерні стереотипи, статеve виховання, фемінітиви, прихований навчальний план, діалог, стратегія гендерної рівності, сексизм, жіночий рух, гендерні аспекти усвідомленого батьківства.	Відповідь на тестові питання в системі Moodle (40 питань по 0,5 бала). Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.	20
	Практичне завдання	Вимоги до есе. 1. Обсяг —2 сторінки тексту. Структура есе. Есе складається з таких частин — вступ, основна частина,	Максимальна кількість балів за 1 есе – 5, які нараховуються за виконання таких частин роботи:	20

		<p>висновок. Вступ — обґрунтування вибору теми есе. Основна частина — теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання. Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій. Висновок — узагальнення й аргументовані висновки до теми тощо. Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Проблема есе має відповідати темам лекцій та практичних занять. Теми есе студенти формулюють самостійно.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • правильне визначення основної проблеми – 0,5 б.; • правильне визначення мети та завдань – 1 б.; • логічність, послідовність викладення матеріалу – 1 б.; • самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій – 1 б.; • доцільність запропонованих висновків – 1 б.; • дотримання вимог есе – 0,5 б. 	
Усього за підсумковий семестровий контроль		40		

8. Рекомендована література

Основна:

1. Аніщенко О.В. Гендерні дослідження у педагогічній науці та практиці: Навч. посібник / За ред. Г.М. Лактіонової, Н.І. Яковець. Ніжин : В-во НДУ ім. М. Гоголя, 2008. 161 с.
2. Желіба О. В. Освіта і гендер: навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 256 с.
3. Заграй Л. Теорії гендеру: гендерні дослідження у психології : навч. посіб. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»; ФО-П Петраш К., 2019. 264 с.
4. Основи теорії гендеру : навч. посіб. Київ : К.І.С., 2004. 536 с.
5. Ткалич М. Г. Гендерна психологія : навч. посіб. 2-ге вид., випр., допов. Київ : Академвидав, 2016. 256 с.

Додаткова:

1. Булатова Л.О. Гендерна педагогіка. Практикум : навч.-методич. посіб. для студ. педагогічних спеціальностей вищих навч. закладів. 2-ге вид. Суми : Сум. ДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 148 с.
2. Васильченко О. І. Соціально-педагогічні умови формування гендерної культури студентів університету : автореф. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05. Київ, 2015. 26 с.
3. Вихор С. Т. Гендерне виховання учнів старшого підліткового та раннього юнацького віку: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Тернопіль, 2005. 268 с.
4. Впровадження моделі «Школа вільна від насильства» в закладах освіти. навч.-метод. посіб. / Андрєєнкова В. Л., Бондар В. І., Войцях Т. В. та ін. Київ, 2023. 160 с.
5. Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Київ : Критика, 2017. 220 с.
6. Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. 448 с.
7. Голованова Т. П. Педагогіка та психологія гендера : навч.-метод. посіб. для студентів освітнього ступеня «бакалавр» напряму підготовки «Соціальна педагогіка» денної та заочної форм навчання. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 110 с.
8. Гендерні стандарти сучасної освіти : збірка рекомендацій / ред. рада О. М. Кікінеджи, Т. О. Дороніна, О. Г. Біла. Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. Ч. 3. 282 с.
9. Дороніна Т. О. Теоретико-методологічні засади гендерної освіти та виховання учнівської молоді: монографія. Кривий Ріг : Вид. дім, 2011. 331 с.
10. Кравець В. П. Історія гендерної педагогіки : навч. посіб. Тернопіль : Джура, 2005. 440 с.
11. Кравець В. П., Говорун Т. В., Кікінежди О. М. Гендерна соціалізація молодших школярів : навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 192 с.
12. Луценко О. А. Гендерна освіта та педагогіка. Основи теорії гендеру : навч. посібник. Київ : К.І.С., 2004. С.476–503.

13. Навчально-методичні матеріали до уроків гендерної грамотності: «Ми – різні, ми – рівні» / за заг. ред. О. Семиколєнкової. Запоріжжя : Друкарський світ, 2011. 128 с.
14. Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади: монографія / кол. авт.; ред. Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай. Київ : «Хай-Тек Прес», 2018. 348 с.
15. Ткалич М. Г. Психологія гендерної взаємодії персоналу організацій : монографія. Київ ; Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 314 с.

Інформаційні ресурси:

1. Войтовська А.І. Гендерна соціалізація студентської молоді в умовах закладу вищої освіти: інклюзивний підхід: монографія. МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : ЦП Компрінт, 2022. 214 с.
URL: https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/mon_%D0%92%D0%BE%D0%B9%D1%82%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%90.-%D0%86..pdf
2. Гендер в деталях.
URL: <https://genderindetail.org.ua/library/osvita/naukovo-populyarne-vidannya-pedagogini-1341615.html>
3. Жінки та чоловіки: гендер для всіх.
URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+101+2015_T22.
4. Гришак С. Гендерна компетентність як необхідна складова портрета сучасного професіонала в соціальній роботі. URL : https://www.libr.dp.ua/text/sosped_2008_1.pdf#page=52.
5. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
6. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
7. Educational Era. Студія онлайн-освіти. «Недискримінаційний підхід в навчанні». URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-Studena+Inc+1/about>
8. Кравець В. П. Зміст, форми і технології статевого виховання школярів у зарубіжних країнах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : Педагогіка. 2018. № 3. С. 88-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2018_3_13.
9. Методичні рекомендації «Особливості гендерного виховання дітей дошкільного віку». URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-osoblivosti-gendernogo-vihovannya-ditey-doshkilnogo-viku-95231.html>
10. Порадник для гендерних радників і радниць URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/18%20-%20Department/18%20-%20PDF/2023/25.08.2023/poradnik-dlya-radnikiv-1-1.pdf>
11. Порадник для професійного наукового зростання освітян / за ред Петровського О. М., Трубавіної І. М.

URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dfc08ef4-df90-4c5a-8d7f-39fb8cb989f7/content>

12. Словник Європейського інституту з гендерної рівності / пер. М. Бабак, О. Давліканової, М. Дмитрієвої, Л. Компанцевої, М. Козир, К. Левченко, М. Скорик, О. Суислової. Київ : «Вістка», 2021. 170 с.

URL: https://sites.znu.edu.ua/znu_news//dodatok/00/slovnuk-gendernyy9-03-1-43.pdf

13. Уряд схвалив Стратегію впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердив операційний план з її реалізації на 2022 - 2024 роки URL: <http://surl.li/puifo>

14. Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ) : навч. посіб.-зб. кращих практик / за заг. ред. Н. Світайло. Суми : Хорошие люди, 2013. 210 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi40/0031438.pdf>.

15. Фемінітиви – у класифікаторі професій

URL. <https://www.genderculturecentre.org/feminitivi-u-klasifikatori-profesi/>

16. Шатирко Л.О., Мойзріст О.М. Психологічні засоби запобігання явищам залякування та цькування (булінгу) в шкільному середовищі: практикум / за наук. ред. академіка НАПН України С.Д. Максименка. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 46 с. URL: <http://surl.li/pkrpu>

17. Holovanova T. P. Safety of the educational environment: professional competences of future teachers in combating bullying. *Вісник Запорізького національного університету*. Педагогічні науки. 2020. № 34(1). С. 324-329. URL: <http://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1479/1421>.

18. Основи гендерної педагогіки. НМКД СЕЗН ЗНУ (презентаційний курс лекцій, методичні рекомендації до семінарських занять та самостійного вивчення дисципліни, тестові завдання для поточної атестації та підсумкового контролю знань). URL: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11900>